

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені
Володимира Винниченка*
Левінкова Марина, Трифонова Олена

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЯМ ВАЛЯННЯ З ВОВНИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Існують проблеми формування й розвитку творчих здібностей студентів, зокрема креативність майбутнього вчителя технологій – це запорука його професійного становлення в умовах Нової української школи (НУШ). Як зазначає А.А. Григор'єва [1]: «У наш час вища школа відчуває потребу в оновленні наукової бази, яка би дала змогу викладачам розвивати творчі можливості студентів і забезпечувати цей складний процес на належному професійному рівні. Для студентської молоді творча діяльність стає природною і необхідною формою пізнання матеріально-предметного світу, вона виявляє резерви особистості, шляхи власного вдосконалення. Тому проблема розвитку творчих здібностей студентів набуває особливої актуальності».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досвіду організації освітнього процесу в закладах вищої педагогічної освіти України під час підготовки майбутніх учителів технологій та узагальнення праць науковців: О.М. Коберника [2], М.І. Садового [4; 5], Г.А. Чередниченко [7], С.М. Ящук [2] та ін., показав, що розвитку творчих здібностей у суб'єктів навчання сприяє такий вид творчості як валяння. Дослідження науковців [1; 2; 4; 5; 7] вказують на те, що виникає необхідність у глибшому вивченні сучасної вітчизняної та зарубіжної практики креативної педагогіки, теорії творчого розвитку студентів, педагогічного досвіду навчання, зокрема впровадження технологій валяння в освітній процес.

Мета статті: розробити елементи методики навчання технологіям валяння з вовни майбутнього вчителя трудового навчання та технологій, для забезпечення його креативності у професійній діяльності в умовах НУШ.

Методи дослідження: аналіз літератури, нормативних документів, електронних джерел; систематизація результатів дослідження; вивчення передового педагогічного досвіду.

Виклад основного матеріалу. Серед принципів розвитку творчих здібностей, сьогодні широко представлений принцип креативності – творчої обдарованості. Для виявлення творчої обдарованості виділяються такі параметри: швидкість думки, кількість ідей, гнучкість, здатність переключатись з однієї ідеї на іншу, оригінальність, допитливість і т.д. [7].

Завдання вищої школи – виявити та допомогти розвинути здібності та творче мислення студента. Різнобічна діяльність стимулює всебічний розвиток здібностей і особистості.

Цьому також сприяє такий вид творчості, як валяння різноманітних виробів з овечої вовни: одяг, іграшки, сувеніри, взуття.

У 80-х роках ХХ ст. О.М. Матюшкіним [3] була розроблена оригінальна модель творчої обдарованості. Вона містила такі структурні компоненти: пізнавальну мотивацію, що виражається в дослідницькій пошуковій активності; здатності переборювати сформовані установки, звичайні підходи, стереотипи; оригінальність, швидке визначення рішення, понятійну здатність.

Основним завданням викладача є формування у студентів потяг до саморозвитку, самопізнання, самовдосконалення через розкриття творчих здібностей та інтелектуальних можливостей.

У зв'язку зі строго регламентованою кількістю аудиторних годин заняття з технології валяння ми пропонуємо проводити в позааудиторний час, створивши гурток «Декоративно-ужиткової творчості». В наш час, коли всі звернули увагу на екологічність, натуральність матеріалів, валяння стало дуже актуальною технікою для вивчення і розвитку цього напрямку творчості.

Ми пропонуємо ознайомити студентів з окремими техніками валяння: суха техніка валяння (голка багато разів протикає вовну, доки та не зіб'ється) та волога (вовну обробляють мильним розчином, а потім труть до звалювання). Першу техніку використовують здебільшого для іграшок, малюнків, об'ємних виробів (рис. 1). Другу техніку застосовують переважно для створення одягу, взуття, сумок, прикрас (рис. 2).

а)

б)

Рис. 1. Приклади іграшок виготовлених з вовни (суха техніка валяння)

а)

б)

в)

г)

Рис. 2. Приклади виробів виготовлених з вовни (волога техніка валяння)

Увагу студентів варто звернути на той факт, що для різних видів валяння використовують різну вовну.

Сучасна технологія валяння не сильно змінилась, і ми пропонуємо приклад методики проведення заняття з виготовлення квітки-прикраси своїми руками в техніці вологого валяння.

Мета: формувати навички виконання виробу в техніці мокрого валяння.

Завдання:

1. Навчальні: придбання технічних знань, умінь і навичок, необхідних для творчих процесів; навчання техніці вологого валяння.

2. Розвиваючі: розвивати художній смак, здатність бачити, відчувати красу і гармонію; сприяти розвитку індивідуальних творчих здібностей і креативності.

3. Виховні: забезпечити реалізацію елементів естетичного та екологічного виховання.

Для роботи потрібне наступне обладнання: непрядена вовна (гребінна стрічка) 2-3 кольорів; гаряча вода; ємність для води; рідке мило; плівка з пухирцями; рушник; спеціальні голки для сухого валяння (№ 38, 40); ножиці; застібка для прикраси; бісер, намистинки; волокна шовку, льону, бамбуку і т.д.

Під час навчання студентів варто дати коротку історичну довідку.

Зокрема, вперше валяння з'явилося приблизно 8 тисяч років тому, коли люди дізналися, що вовна може звалюватися. Перші майстерні з'явилися в XVI ст. А згодом винайшли валяльні преси і машини, які сплутували пасма вовни, пропускаючи її через спеціальні голки.

Далі пропонуємо перейти до безпосереднього виготовлення виробу.

Спочатку розкладаємо вовну. Витягуємо шматочок вовни зі стрічки тонким шаром, який знизу звужуємо, і цим краєм кладемо у центр кола. Так викладаємо всі пелюстки. Вовна має щільно прилягати, щоб не було проміжків. Наступний шар викладаємо по колу ще раз. Прикрашаємо квітку різними волокнами тонким шаром. Розкладаємо наступну заготовку за наведеною вище технологією, але меншу за розміром.

Робимо в ємності для води мильний розчин. Добре змочуємо виріб, накриваємо плівкою з пухирцями та починаємо інтенсивно гладити руками круговими рухами. В разі потреби додаємо розчин. Коли верхні волокна зчепилися поступово підсилюємо натиск і змінюємо напрямок руху. Перевертаємо виріб на інший бік та повторюємо процедуру. У процесі виготовлення можна поправляти виріб, щоб були рівномірні краї.

Надрізаємо в разі потреби пелюстки. На закінчення виготовлення виробу необхідно прополоскати обидві заготовки, віджати рушником, надати потрібної форми і висушити. Після висихання зшиваємо обидві заготовки разом, робимо серединку квітки у вигляді кульки (кульку формуємо голками для валяння), оздоблюємо бісером, намистинами, закріплюємо нитками застібку. Виріб готовий (рис. 2, г).

Висновки. Запропонована методика засідання гуртка «Декоративно-ужиткової творчості» показала, що в процесі створення виробів з вовни студенти постійно проявляють свою творчу активність, розвивають свої індивідуальні здібності, креативність, самовдосконалюються.

Перспективу подальших пошуків вбачаємо у продовженні дослідницьких пошуків форм, методів і засобів, що забезпечують креативне мислення студентів, майбутніх фахівців трудового навчання та технологій.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Григор'єва А.А. Розвиток творчих здібностей студентів у позанавчальній діяльності / А.А. Григор'єва // Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка. – Тернопіль, 2009. – № 2. – С. 211-215.

2. Коберник О.М. Наукові засади теорії та методики навчання технологій: навч. посіб. // О.М. Коберник, С.М. Ящук. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2013. – 289 с.

3. Матюшкин А.М. Концепция творческой одаренности / А.М. Матюшкин // Вопросы психологии: издается с января 1955 года. – ноябрь - декабрь 1989. – № 6. – С. 29-34.

4. Садовий М.І. Науково-методичні принципи експериментальної та дослідної діяльності майбутніх учителів технологій / М.І. Садовий // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і

технологічної освіти; відп. за вип.: М.І. Садовий; КДПУ ім. В. Винниченка. – Кропивницький, 2017. – Вип. 11, Ч. 3. – С. 147-151.

5. Садовий М.І. Розвиток технологічної та природничої освіти в умовах сталого розвитку / М.І. Садовий, О.М. Трифонова // Наукові записки. Серія педагогічні науки / Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. – К., 2016. – Вип. СХХХІІ (132). – С. 197-207.

6. Трифонова О.М. Синергетика як метод педагогічних досліджень / О.М. Трифонова // Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти; відп. за вип.: М.І. Садовий; ЦДПУ ім. В. Винниченка. – Кропивницький, 2017. – Вип. 12, Ч. 2. – С. 45-51.

7. Чередниченко Г.А. Формування творчих здібностей студентів у процесі фахової підготовки у вищих навчальних закладах / Г.А. Чередниченко // Педагогіка. – Режим доступу: www.VuzLib.com/. (дата звернення: 04.11.2018).